Demokratik Vatanda?l?k Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Demokratik Vatanda?l?k Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19613

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Demokratik Vatanda?l?k Tutum Ölçe?i (DVTÖ), Cengiz Y?ld?r?m ve A. Türko?lu taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi?, bireylerin demokratik de?erlere, süreçlere ve kat?l?m mekanizmalar?na yönelik sahip olduklar? tutum düzeylerini ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçt?r. Ölçek, özellikle e?itim bilimleri ve sosyal psikoloji alanlar?nda, bireylerin toplumsal ya?ama aktif ve bilinçli kat?l?mlar?n? destekleyen e?ilimlerini belirlemek için tasarlanm??t?r. Bu çal??ma, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve iç tutarl?l???n? sa?lamak üzere yürütülen kapsaml? bir geli?tirme ve standardizasyon sürecinin ürünüdür.

DVTÖ'nün geli?tirilmesi, modern toplumlarda vatanda?l?k e?itiminin öneminin artmas? ve bireylerin demokratik prensiplere olan ba?l?l?klar?n?n ölçülmesine duyulan ihtiyaca cevap vermektedir. Ölçek, çok boyutlu bir yap?y? yans?tarak, demokratik bilincin farkl? yönlerini ele almay? hedefler.

Anahtar Kelimeler

Demokratik Vatanda?l?k, Tutum Ölçe?i, Sosyal Psikoloji, Geçerlik, Güvenirlik, Cengiz Y?ld?r?m.

Yazarlar

Cengiz YILDIRIM, A. Türko?lu

Amaç

Demokratik Vatanda?l?k Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, Türkiye'deki bireylerin (özellikle ergen ve genç yeti?kinlerin) demokratik ya?am biçimine, hak ve sorumluluklara, ho?görüye ve siyasi kat?l?ma yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri nicel olarak belirleyebilecek, bilimsel olarak sa?lam bir ölçme arac? sunmakt?r. Bu ölçek, e?itim programlar?n?n ve müfredat?n demokratik de?erleri ne ölçüde ba?ar?l? bir ?ekilde aktard???n? de?erlendirmek için kritik bir araç görevi görmektedir.

Geli?tirme çal??mas?, var olan uluslararas? ölçeklerin kültürel ba?lama tam olarak uymamas? nedeniyle, Türk kültürüne özgü demokratik vatanda?l?k alg?s?n? yans?tan, yüksek güvenirlik ve geçerlik de?erlerine sahip bir araç olu?turmay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, "Demokratik Vatanda?l?k Tutumu" genel yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle birden fazla alt boyutta incelenir. Tipik olarak, demokratik vatanda?l?k tutumu; **Siyasi Kat?l?m E?ilimi**, **Ho?görü ve Ço?ulculuk**, **Hukuka Sayg?** ve **?nsan Haklar?na Ba?l?l?k** gibi temel boyutlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

kapsamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda, bu boyutlar?n Türk örnekleminde nas?l ayr??t??? faktör analizi ile incelenmi?tir.

Ölçek maddeleri, bireylerin sadece teorik bilgi düzeylerini de?il, ayn? zamanda demokratik ilkelere yönelik duygusal kabullerini ve günlük ya?amdaki uygulama e?ilimlerini de sorgulayacak ?ekilde haz?rlanm??t?r. Bu, tutumun bili?sel, duyu?sal ve davran??sal bile?enlerini bir arada ele alan kapsaml? bir yakla??md?r.

Geçerlik

Demokratik Vatanda?l?k Tutum Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, yap? geçerli?i üzerine yo?unla?m??t?r. Yap? geçerli?i, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir.

Elde edilen bulgular, ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde yans?tt???n? göstermi?tir. DFA sonuçlar?, kabul edilebilir uyum indeksleri (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) sunarak, ölçek maddelerinin belirlenen faktörlere uygunlu?unu ve ölçe?in yap?sal geçerli?ini kan?tlam??t?r. Ayr?ca, madde-toplam korelasyonlar? ve ay?rt edicilik analizleri de ölçe?in maddelerinin amaca uygun oldu?unu teyit etmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, hem toplam ölçek puan? hem de alt faktörlerin puanlar? için yüksek düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar? rapor edilmi?tir (genellikle .80'in üzerinde oldu?u varsay?lmaktad?r).

Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y?, yani demokratik vatanda?l?k tutumunu ölçtü?ünü göstermektedir. Ayr?ca, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik katsay?s? da hesaplanm?? ve sonuçlar?n yeterli düzeyde kararl?l?k sergiledi?i belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini belirlemek amac?yla yap?lan faktör analizi, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Analizler sonucunda, ölçe?in faktör say?s?n?n ve bu faktörlere yüklenen maddelerin, demokratik vatanda?l?k teorisiyle uyumlu oldu?u görülmü?tür.

Aç?mlay?c? faktör analizinde (AFA) kullan?lan temel bile?enler analizi ve varimax döndürme yöntemi, ölçe?in belirli say?da anlaml? faktöre ayr?ld???n? göstermi?tir. Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ise bu faktör yap?s?n?n veri taraf?ndan desteklendi?ini ve modelin kuramsal beklentilere

ARABPSYCHOLOGY.COM

uygun oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu analizler, ölçe?in sadece tek bir genel tutumu de?il, ayn? zamanda tutumun alt bile?enlerini de güvenilir bir ?ekilde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu do?rulam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Tutum Ölçe?i)

Format: Be?li Likert Tipi Derecelendirme (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a kadar)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genç Yeti?kinler/Üniversite Ö?rencileri (Genel popülasyon uygulamalar?na da uygundur)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Orijinal geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören lisans ö?rencileri üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri. Ölçek, bireylerin kendi demokratik de?erlere ve uygulamalara yönelik tutumlar?n? beyan etmelerini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

Demokratik Vatanda?l?k, Tutum, Faktör Analizi, Çukurova Üniversitesi, Psikometri, Sosyal Bilimler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar ?leti?im: cengizyildirim2010@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yaz??malar, sorumlu yazar Cengiz YILDIRIM üzerinden yürütülebilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2017

Kullan?m ?zinleri ve Ücret: Ölçek, akademik ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere geli?tirilmi?tir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

PDF Eri?imi: Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: demokratik-vatandaslik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Y?ld?r?m, C , Türko?lu, A . (2017). Democratic Citizenship Attitude Scale: A Validity and Reliability Study. *Çukurova Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 46* (2), 649-664. DOI: 10.14812/cuefd.303672.

Makalenin tam metnine eri?im için Dergipark ba?lant?s?: dergipark.gov.tr

Demokratik Vatanda?l?k Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir. (Maddeler orijinal kaynakta mevcut olmad???ndan, ölçek ba?l??? alt?nda bo? b?rak?lm??t?r. Kullan?c?, maddeleri orijinal makaleden edinmelidir.)

Bu ölçe?in maddeleri, telif haklar? veya gizlilik nedenleriyle bu platformda yay?nlanmamaktad?r. Maddelere eri?im için lütfen yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM